

Z odsedenjem kazni skušal zabrisati nov zločin. V Topolšnici je bilo vlomljeno v stanovanje posestnika Mihe Škrube. Vlomilec je odnesel raznih predmetov za 7600 din. Ukradel je pet moških oblek, blago za obleko, veliko perila, tri pare čevljev, dva klobuka, dve žepni uri, 25 srebrnih avstrijskih kron, 10 kg prekajenega mesa in 5 kg masti. S pomočjo železnega sekača je vlomilec s silo odprl vrata ter vdrl v hišo, potem pa je zopet neopaženo odšel s plenom. Kakih 600 korakov od Škrubove hiše se je vlomilec v gozdu preoblekel. Pustil je svojo staro obleko in raztrgane čevlje ter se oblekel v pražnjo obleko, ki jo je ukradel. Tam je tudi pustil dvocevno lovsko puško, s katero se je oborožil pred svojim vlomilskim pohodom. Puško je tudi najbrž kje ukradel. Poizvedbe so dognale, da je izvršil vlom 27 letni pleskarski pomočnik Štefan Verle iz Kranja. Da bi zabrisal sled za vlomno tatvino, se je podal odsedet petmesečno zaporno kazen, katera mu je bila prisojena zaradi neke tatvine v Celju. Verle je skoraj z vsem pri Škrubi ukradenim plenom prišel v zapor ter je Škrubovo obleko in perilo v ječi razprodal zaprtim sotovarišem.

Sleparski letovišcar in tat. V hotelu Sv. Janez ob Bohinjskem jezeru je bival, jedel ter pil lepo oblečen gospod kot letovišcar tri tedne. Nekega jutra pa je zginil brez slovesa in poravnave 1300 din za stan in prehrano. Ob odhodu je odnesel dvema Hrvaticama raznih predmetov za 1100 dinarjev. Tatvino so naznanili orožnikom, kateri so izsledili ukradeni fotografski aparat in daljnogled pri nekem kmetu, kateri je povedal, da ju je kupil v Žirovnici od nobel gospoda. Sleparski letovišcar in tat se je zglasil pod imenom Zvonko Junašević. Policija je ugotovila, da je njegovo pravo ime Štefan Matič, rojen leta 1921 v Kovačevcu pri Novi Gradiški na Hrvaškem. Po poklicu je delavec brez stalnega bivališča, ki je bil že večkrat zasledovan od oblasti in kaznovan.

Z orožjem pregnani nočni tatovi. V Čatežu so se spravili nočni vlomilci in tatovi nad župnišče. Najprej so v pritličju strgali z okna železno mrežo in skozi vinsko klet prišli še v druge spodnje prostore. V kleti so popili nekoliko vina, vzeli tri hlebe kruha in še nekaj drugih reči. Nato pa so skušali priti po stopnicah v prvo nadstropje. Ker pa je bila pisarna znotraj zaklenjena, jim to ni bilo mogoče. Zato so pristavili od zunaj dolgo lestev k oknu pisarne, na katerem so strli šipo in okno odprli. Žvenket razbite šipe pa je prebudil kuharico, ki je spala v sobi poleg pisarne. Brž je poklicala na pomoč župnikovega nečaka in gospoda župnika, na kar so z orožjem prepodili tatove. V pisarni poleg okna stoji jeklena blagajna, v kateri je shranjen denar in druge vrednostne listine, last cerkve in hranilnice.

Po dveh mesecih pojasnjen roparski napad. Oba tolovaja pod ključem. Na Šmartinski cesti v Ljubljani se je zglasil na večer 26. julija v šventnerjevi gostilni krošnar Nikola Makar iz Boslovič pri Metliki. Ko se je navečerjal, je vprašal za prenočišče. Ker mu je krčmar odgovoril, da nima prostora, se je podal dalje. Komaj je bil na cesti, sta se mu pridružila neznanca, katera sta prej poslušala njegov razgovor z gostilničarjem od sosednje mize. Ponudila sta se mu, da ga spremita do druge krčme, kjer bo dobil prenočišče. Ka-

kor hitro se je tujcema krošnar pridružil, sta navalila nanj, ga pobila na tla, mu zamašila z robcem usta ter sta mu oropala 5700 din, odvezla sta mu še dva kosa manufakturnega blaga in zginila v noč. Makar si je čez nekaj časa toliko opomogel, da je opisal roparski napad stražniku in podal natančen opis tolovajev. Pred dobrim mesecem so prijeli v mariborski okoličnici nekega Maksa Koglerja. Priznal je roparski napad na Makarja v družbi Ivana Bakšeta. Zadnje dni so opozorili v neki krčmi v Trebnjem na Dolenjskem ljudje orožnike na mlajšega potepuha, kateri je popival v družbi ženske. Orožniki so aretirali postopača, v katerem so prepoznali iskanega Ivana Bakšeta iz Šmalčje vasi pri št. Jerneju na Dolenjskem. Orožniki so privsdlili Bakšeta v Ljubljano, kjer upajo, da bo izpovedal še marsikaj, kar je bilo doslej prikrito.

Ljubljanska policija prejela zloglasnega tata z Gorenjske. Ljubljanski policiji je padel v roke Ludovik Kolman, zloglasni tat z Gorenjske. Pri zasliševanju so ugotovili, da je Kolman v družbi Bosanca Hojdenič Čamila sredi turistične poti med Bormesom in Sv. Katarino odvezel g. dr. Ivanu Knificu, profesorju na škofijskem zavodu v št. Vidu nad Ljubljano, srebrno uro z verižico in nad 80 din drobiža. Po aretaciji so dobili pri Kolmanu ukradeno uro in je tudi priznal tolovajski napad na g. profesorja. Ako bi se bil g. profesor branil, sta imela roparja za ta primer s seboj v aktovki dolg kuhinjski nož.

Tolovajski napad po ameriškem načinu. Peter Modic, posestnik v Vel. Blokah, se je vračal popoldne z Rakeka na vozu s parom volov proti domu. Ko je zavil v gozd Strmec med Grahovim in Blokami, ga je prehitel kolesar za kakih 100 metrov, na kar se je skril v grmovje ob cesti. Ko je prišel Modic mimo zasede, je planil neznan tolovaj nanj, mu iztrgal listnico s 320 din, skočil na kolo in odbrzel neznanu kam.

Izpred sodišča

Na 12 let obsojen slepar in ubijalec. Citateljem je še gotovo v živem spominu, kako se je priklatil v Veliko širje nad Zidanim mostom 12. julija potepuh, kateri je sleparil ljudi po deželi s tem, da jim je lagal, da zna delati denar. S to goljufijo je premotil omenjenega dne širjanskega posestnika Franca Zajca, kateri mu je dal dva bankovca po 500 din kot vzorca za potvorbe. Slepar je pretental Zajca, da mora dati denar v stiskalnico, kjer mora ostati šest ur. Ko so šli Zajčevi k nočnemu počitku, je klatež vzel iz stiskalnice denar ter zginil v noč. Na prigovarjanje žene je Zajc zasumil prevaro in je šel v noči pogledat v koč, katero je odkazal ponarejevalcu v prenočišče. Bajta je bila že prazna in opeharjeni posestnik jo je ubral za lopovom, katerega je dohitel, a ga je ta smrtno zabodel. Ubijalca so izsledili v osebi 43 letnega Rudolfa Černevskega iz Nove štifte pri Gornjem gradu, ki se je klatil s cirkusi po vsej Evropi in je dober znanec ječ. Pri obravnavi dne 22. septembra v Celju je priznal, da je po izgonu iz Avstrije (rojen je bil v Judenburgu) lansko leto v Sloveniji ogoljufal razne osebe za 2600 din in da je tudi smrtno zabodel zasledujočega Zajca. Černešek je bil obsojen na 12 let robije.

Žepne svetilke

izdeluje edino domačo tvornica

IVAN PASPA I SINOV

Zagreb, Koturaška 69

Slovenska Krajina

Elektrifikacija Prekmurja. Prav pogosta so poročila v dnevnem časopisu, da so v tem ali onem kraju dobili električni vod. Tudi za naše kraje je to vprašanje zelo pereče že zaradi ugle-da, ker živimo ob meji in naši sosesje Mažari in Nemci budno opazujejo vse nove pridobitve v naši lepi Slovenski Krajini. Električna pa nam ni potrebna samo iz nacionalnega stališča, temveč tudi z gospodarskega, kajti električni tok bi bil znatno cenejši kakor razsvetljava s petrolejem, ki je včasih prav slab, zato s svojim dimom samo kvari stanovanja. Ljudstvo nestrpno pričakuje, kdaj bo napočil tudi za nas oni presrečni dan, da bodo naše vasi in občine elektrificirane. Malo čudno je to, da se pri nas nekateri ljudje, ki so meročajni za to, da za take skoraj prepotrebne stvari prosijo in na pravih mestih posredujejo, tako malo zanimajo. Gotovo bi naše upravičene želje s sodelovanjem prej navedenih upoštevala tudi kr. banska uprava ter bi nam gradnjo ne samo dovolila, temveč nas tudi izdatno gnetno (denarno) podprla. Zato na delo, da bomo tudi mi kmalu imeli električno razsvetljavo, ki nam bo ne samo v ponos, temveč bomo imeli cenejšo in varnejšo luč.

Turnišče. Pretekli teden se je vrnila s sezonskega dela Marija A., ki je bila na videz vesela in zadovoljna. Sicer pa, zakaj ne bi bila, saj je po dolgih, trudapolnih mesecih spet zagledala rodni krov in drage domače. Ko je odhajala od doma, si je gotovo mislila: »Bog ve, če bom še kdaj zdrava videla lepe prekmurske poljane, ki jih vrli poljedelci v potu svojega obraza s krvavimi žulji obdelujejo, lepe livade, kjer smo se kot otroci brezskrbno igrali, ne vedoč, kaj je borba za kruh in obstanek.« Stopil sem k njej ter jo vprašal: »No, Mica, kako se počutite in kako ste zadovoljni z zaslužkom?« Smeje mi odvrne: »Srečna sem, da sem se spet vrnila v domači kraj, kjer se mnogo bolj počutim. Zaslužek ni bil Bog ve kako dober, a če človek štedi, se nekaj že prihrani.« — »Saj bi tudi doma lahko kaj zaslužila,« ji rečem, a ona odvrne: »Doma je bolj težko, ker delavce rabijo le v času košnje in žetve in takrat se ne da toliko zaslužiti, da bi nam preko zime zadostovalo za hrano in obleko.« — »Kako pa je bilo v verskem in moralnem pogledu?« — »V verskem oziru smo bili bolj malo preskrbljeni, kar se pa morale tiče, pa sami veste, da je človek lahko povsod pošten, če le hoče. Toda o morali naših delavk in delavcev se je v Nemčiji in Franciji že mnogo pisalo in nekaj sličnega je bilo tudi pri nas. Bili so dobri in pokvarjeni.« Zahvalil sem se ji za pojasnila in sva se poslovila. Vrnilo se je več delavcev tudi iz sosednjih občin, ne samo od nas. Z zaslužkom so bolj ali manj zadovoljni. — Prejšnjo nedeljo sta se poročila v župni cerkvi gđna. Anica Balazšič, hčerka dolgoletne osrednje gostilničarke, in g. Feri, bivši natakhar v hotelu »Krona« v Beltincih. Zenin je pred poroko prestopil v katoliško vero. Bil je namreč luteran. Krščanskega nauka se je učil v svoji fari v Gornji Lendavi pri provizorju g. Kolerju. Novoporočencema želimo v zakonskem stanu obilo božjega blagoslova! — Že nekaj časa »muvijo mašine« (mlatilni stroji mlatijo)

Velika tombola bo v nedeljo, dne 9. oktobra ob dveh popoldne v Murski Soboti na glavnem trgu. Srečka 3 din. 20 tombol — 1000 drugih dobikov! Prva tombola motorno kolo »Zündapp« DB luxus 200 cm. Sledi: šivalni stroj, deset koles, slamoreznica itd. Pridite vsi na to tombolo!

na »plac« ter mlatijo proso in ajdo. Proso, kolikor ga je od slane nepoškodovanega, je primeroma dobro obrodilo, a slabo je z ajdo, katero je skoraj popolnoma uničila prezgodnja slana.

Nedelica. Vsi smo živeli nekaj časa v najlepšem upanju, da se bodo živinski sejmi ponovno odprli in se s tem nam posestnikom in živinorejcem olajša gospodarjenje. Toda naše upanje se ni uresničilo: ko smo si že oddahnili in menili, da je živalska kužna bolezen svinavka in parkijevka prenehala, se je nenadoma pojavila tudi pri nas, kjer je prej nismo imeli. Začasno je vas zaprla dostopu goveje živine. — Sploh pa je letošnje leto prav nesrečno za nas posestnike. Poleti smo imeli sušo, da bi se skoraj ves pričakovani jesenski pridelek posušil, potem deževje, da bi nam kmalu zgnilo še to, kar je v največji suši zrastle, a nazadnje je padla huda slana, ki je naredila mnogo škode zlasti na ajdi in poznejšem

prosu, ki je v »stirnišče« sejano. Hudo nam je in vsi zaskrbljeni pričakujemo, kakšen bo konec teh stalnih nezgod. Živine zaradi bolezni zadnjega časa ne moremo dovolj ugodno prodati, a na polju in travnikih smo pridelali komaj toliko, da bo skromno za lastno uporabo zadostovalo. Toda s čim bomo davke plačevali in s čim se bomo oblačili?

Gomilica. Majhna je naša vasica in širši javnosti bolj malo znana. Kaj posebnega pri nas nimamo, če izvzamemo mnoge vinotoče, v katerih je včasih prav veselo razpoloženje. Zvedeli smo, da se je zaročila naša priljubljena gđna učiteljica Vida Jencič z nekim zdravnikom iz Ljubljane. Hudo nam bo po njej, ker nas namerava v kratkem zapustiti. — Kakor drugod, se je tudi pri nas začelo splošno pospravljanje jesenskih pridelkov, to je koruze in krompirja. Pridelek je srednje dober. Kaj veselo donijo iz nekaterih skednjev (gumno) ob večernih urah pesmi fantov in deklet, katerim se čisto pridružijo tudi starejši. Pri teh hišah namreč koroza kožuha (lilpejo) in si pri tem kako nabožno ali poskočno zapojejo, da pozabijo vsakdanje križe in težave ter ohranijo tradicijo starih časov. Po dovršenem delu pa navadno malo stopijo v sobo na »nove kukorčne pogače« ali kaj drugega, s čimer jih gospodar postreže za uslugo, da so mu pomagali.

je zasledoval. Kodra so prepeljali 23. septembra opoldne litijski orožniki iz Ljubljane v Maribor. Odpeljali so ga v avtomobilu v prostore orožniške čete v Krekovi ulici, kjer nadaljujejo in izpopolnjujejo zasliševanja. Koder je izpovedal, da je bil izpuščen iz zapora 12. maja 1937. Nekaj časa je delal pri »Kovini« na Teznu pri Mariboru. Dne 20. novembra 1937 mu je povedalo njegovo dekle, da ga že zopet zasledujejo orožniki in zaradi tega je pustil delo in se je začel skrivati. V Zrkovcah pri Mariboru se je seznanil s pobeglim kaznjencem Pintaričem, s katerim sta zasnovala pohod na Kalše pri Framu, kjer je bil ustreljen gospodar Ačko. S Kalš sta pobegnili in sta se potepala po Dravskem polju, dokler ni bil Pintarič prijet na Ptujski gori 29. junija in je Kodru uspel pobeg. V Mariboru so pripeljali pred Kodra tudi tovariša Pintariča, kateri je svetoval Kodru, naj vse lepo prizna in naj njega ne obremenjuje preveč. V soboto, 24. septembra, dopoldne so odpeljali Kodra in Pintariča v Kalše, da ugotovijo na licu mesta, kateri je prav za prav ustrelil Ačko.

Priznanje Kodra na mestu prvega krvavega zločina v Kalšah nad Slov. Bistrico

24. septembra so prepeljali Kodra in Pintariča zjutraj s prvim vlakom v močnem spremstvu orožnikov iz Maribora v Slov. Bistrico, od koder so krenili na Kalše, kjer bil od tolovajev ustreljen posestnik Ačko. Oba razbojnika sta poveljniku mariborske orožniške čete kapetanu Mavriču, ki vodi preiskavo, natančno opisala krvavi napad. Koder je ponovno priznal, da je on streljal skozi okno v sobo, pravi pa, da Ačko ni hotel ustreliti, ker je bil s tovarišem itak na begu. Nato so se vsi skupaj podali do Polskave, kjer sta razbojnika napadla kosce in druge. V glavnem se je zadnja izpoved Kodra in Pintariča ujemala s svoječasnno Pintaričevo izpovedjo. Oba razbojnika sta bila po zaslišanju spet prepeljana v Maribor in izročena v sodne zapore okrožnega sodišča.

*

Po treh mesecih v rokah pravice

Na Ptujski gori je bil prijet dne 29. junija tolovaj Josip Pintarič, kateri je ubil v družbi Jožefa Kodra ob priliki vloma v hišo posestnika Romana Ačka na Kalšah v Framu pri Mariboru hišnega gospodarja. Kodru je pri aretaciji Pintariča uspel pobeg in se je spretno izmikal kljub vestnemu zasledovanju orožnikom in razpisu nagrade 3000 din na njegovo izsleditev do 21. septembra. Zadnji čas si je izbral Koder za svoje vlomilsko torišče Kranjsko. Na Primskovem je prepoznal v sredo, dne 21. septembra, neki posestnik v tujcu, kateri se je nastanil v njegovem hramu, Kodra in je poslal po orožnike v Št. Vid. Pri poizvedu na orožnike je hotel zaloteni Koder streljati z armadno pištolo, a mu jo je izbil eden od orožnikov. Šele tedaj, ko je uvidel tolovaj, da je vsak pobeg izključen,

se je vdal orožnikom, kateri so ga temeljito preiskali in dobili pri njem razno vlomilsko orodje. Aretirani je bil rojen dne 11. marca 1909 v Hinjah v okolici Novega mesta in pristojen v Maribor. Po zaslišanju na orožniški postaji v Št. Vidu so prepeljali dolgo iskanega razbojnika v Maribor, kjer bo dal odgovor skupno s tovarišem Pintaričem.

Zasliševanja prijetega Kodra

Spredaj je povedano, kako je padel s pomočjo prebivalstva v roke orožnikom iz Št. Vida pri Stični na Dolenjskem prosluli 27 letni tolovaj Josip Koder. Šentvidski orožniki so razbojnika temeljito zaslišali. Priznal je 23 vlomov ter tatvin in da je smrtno nevarno obstrelil v Št. Lovrencu na Dolenjskem Ivana Ostaneka, kateri ga

Češkoslovaški armadni inšpektor Sirovy je predsednik nove praške vlade. — Desno: Z drugega sestanka Chamberlain-Hitler v Godesbergu. Na sliki je na levi tolmáč Schmidt, na sredi Hitler, na desni angleški ministrski predsednik.